

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 4. decembra 2017. godine
Br. ref.: RK 1158/17

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI59/17

Podnosilac

Mejdi Zymberi

**Ocena ustavnosti presude E. Rev. 29/2016 Vrhovnog suda Kosova
od 27. decembra 2016. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Mejdi Zymberi u ime NTN „Mega Engineering“, sa sedištem u Gnjilanu, koga zastupa Ardi Shita, advokat iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude E. Rev. br. 29/2016 Vrhovnog suda Kosova od 27. decembra 2017. godine, koju je primio 25. januara 2017. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, na osnovu koje podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava garantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 6 (1) [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 25. maja 2017. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 26. maja 2017. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog datuma, predsednica Suda je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Arta Rama-Hajrizi i Gresa Caka-Nimani.
7. Dana 2. juna 2017. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
8. Dana 18. oktobra 2017. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

Što se tiče parničnog postupka

9. Dana 19. avgusta 2002. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu pred Okružnim privrednim sudom u Prištini (u daljem tekstu: Privredni sud) protiv preduzeća Hidrotehnika iz Gnjilana u svojstvu izvođača i Međunarodnog Crvenog Krsta (u daljem tekstu: MCK) u svojstvu donatora za isplatu iznosa (22.903 evra) koji je ostao kao neizmiren dug usled dodatnih radova koje je izvršio podnosilac zahteva, a koji su premašili predviđene građevinske radove iz osnovnog ugovora zaključenim između podnosioca zahteva i tuženih strana.
10. Dana 27. septembra 2002. godine, Okružni privredni sud je (rešenje VII C. br. 147/2002) odlučio da odbaci tužbu zbog odsustva pravnog interesa, utvrđujući

da je podnosilac zahteva mogao direktno da podnese zahtev za dozvoljavanje izvršenja duga.

11. Dana 14. oktobra 2002. godine, podnosilac zahteva je pred Privrednim sudom podneo predlog za dozvoljavanje izvršenja navodnog duga protiv tuženih.
12. Dana 17. oktobra 2002. godine, Sud je (rešenje br. 103/02) dozvolio traženo izvršenje.
13. Neodređenog datuma, prvi tuženi, preduzeće "Hidroteknika" je podnelo prigovor protiv rešenja za dozvoljavanje izvršenja.
14. Dana 4. marta 2003. godine, Privredni sud je, odlučujući po prigovoru (rešenje VCL br. 210/2002), proglasio sebe nenadležnim da odlučuje o ovom pravnom pitanju, odlučujući takođe da se nakon pravosnažnosti ovog rešenja spisa predmeta dostave Posebnoj komori Vrhovnog suda kao nadležnom sudu. Protiv ovog rešenja je prema pravnoj pouci mogla da se uloži žalba Vrhovnom sudu Kosova.
15. Dana 19. juna 2003. godine, Vrhovni sud Kosova je nakon razmatranja žalbe podnosioca zahteva rešenjem Ae 34/2003 odlučio da u delu koji se odnosi na prvog tuženog („Hidroteknika“) odbije žalbu, dok u delu koji se odnosi na Međunarodni Crveni Krst usvoji tužbu, ukidajući rešenje Privrednog suda VCL 210/2002 u tom delu i pravnu stvar vratio na ponovno suđenje i dalji postupak pred Privrednim sudom.
16. Dana 28. oktobra 2008. godine, Privredni sud je presudom II. C. br. 196/2008 u ponovljenom postupku prema uputstvima Vrhovnog suda poništio rešenje o dozvoljavanju izvršenja E. br. 103/02 od 17.10.200. godine i u celosti odbio tužbu podnosioca zahteva u vezi sa isplatom navodnog duga.
17. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je pred Vrhovnim sudom Kosova uložio žalbu protiv gore navedene presude Privrednog suda.
18. Dana 2. maja 2012. godine, Vrhovni sud je (rešenje Ac. br. 91/2009) odlučio: *“Prihvata se kao osnovana žalba tužioca i poništava se presuda Privrednog okružnog suda u Prištini II.C.br. 196/2008, od 28.10.2008. godine, i predmet se vraća istom sudu na ponovno suđenje.”*
19. Dana 20. septembra 2012. godine, Okružni privredni sud je (presuda br. 224/2012) u ponovljenom postupku sprovedenim prema uputstvima Vrhovnog suda odlučio da usvoji tužbeni zahtev podnosioca u vezi sa tuženim MCK, a da odbije za tuženu "Hidroteknika".
20. Neodređenog datuma, MCK je uložio žalbu Apelacionom sudu protiv presude Okružnog privrednog suda III. c. br. 224 /20012, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

21. Dana 1. marta 2016. godine, Apelacioni sud Kosova je (presuda (Ac. br. 14/2013) odbio, kao neosnovanu, žalbu tuženog MCK, dok je potvrdio presudu Okružnog privrednog suda III. C. br. 224/2012 od 20. septembra 2009. godine.
22. Dana 27. decembra 2016. godine, Vrhovni sud Kosova je, odlučujući po zahtevu za reviziju podnetim od strane MCK-a, odlučio da usvoji, kao osnovanu, reviziju (presuda E. Rev. br. 29/2016), tako da je u celosti odbio tužbu podnosioca zahteva u vezi sa zahtevom da obaveže MCK da mu isplati navodni dug. Vrhovni sud je utvrdio da Međunarodni Crveni Krst nije bio pasivno legitiman da bude strana u ovom sporu.

Izvršni postupak protiv MCK-a

23. S obzirom da je presuda Apelacionog suda Ac. br. 14/2013 postala pravosnažna i izvršna kojom je obavezan MCK da podnosiocu zahteva isplati dug naveden u tužbi, podnosilac zahteva je neodređenog datuma podneo prigovor za izvršenje kod privatnog izvršitelja u cilju naplate tog duga.
24. Dana 17. maja 2016. godine, privatni izvršitelj E. M. je izdao nalog P. br. 129/16 za dozvoljavanje izvršenja.
25. Protiv naloga za dozvoljavanje izvršenja gore navedenog privatnog izvršitelja, MCK je u zakonskom roku podneo prigovor pred Osnovnim sudom u Prištini, navodeći, *inter alia*, da ova institucija ima međunarodni imunitet i ne može da bude tužena strana.
26. Dana 14. decembra 2016. godine, Osnovni sud u Prištini je (rešenje PPP. br. 454/16) odbio prigovor koji je podneo MCK.
27. Dana 19. januara 2017. godine, protiv rešenja Osnovnog suda, MCK je uložio žalbu pred Apelacionim sudom Kosova, tvrdeći da Međunarodni Crveni krst uživa imunitet na osnovu memoranduma potpisanog sa Ministarstvom spoljnih poslova i shodno ovom imunitetu se oslobađa građanske odgovornosti u pogledu duga i štete.
28. Prema dokumentima priloženim zahtevu od strane podnosioca zahteva rezultira da ovaj postupak pred Apelacionim sudu još uvek nije okončan.

Navodi podnosioca

29. Podnosilac zahteva je tvrdio da mu je presudom E. Rev. br. 29/2016 Vrhovnog suda od 27. decembra 2017. godine u vezi sa zahtevom za reviziju povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jer je imala elemente kontradiktornosti u odnosu na prethodne sudske odluke i zbog toga je sudska odluka proizvoljna, dok je povređeno i pravo na obrazloženu sudsku odluku, kao nedeljiva komponenta člana 31. Ustava i člana 6. EKLjP.

Prihvatljivost zahteva

a) Što se tiče dela koji se odnosi na parnični postupak

30. Sud prvo ocenjuje da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti, propisani Ustavom i dalje utvrđeni Zakonom i Poslovnikom.
31. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane], stav 7 Ustava, koji propisuje:
- “7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.*
32. Pored toga, Sud uzima u obzir član 48. Zakona, koji propisuje:
- “Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”*
33. Na kraju, Sud se poziva i na pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:
- (1) *“Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
(d) *ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
- i*
- (2) *Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
(b) *da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili”.*
34. Sud utvrđuje da zahtev podnosioca ispunjava uslove člana 113.7 koji se odnose na ovlašćenu stranu i podnet je u unutar rokova iz člana 49. Zakona, dok jedan njegov deo nije ispunio uslov iscrpljenja pravnih sredstava.
35. Sud primećuje da je podnosilac zahteva posebno tvrdio da mu je presudom E. Rev. br. 29/2016 Vrhovnog suda od 27. decembra 2016. godine povređeno ustavno pravo na pravično i nepristrasno suđenje (član 31. Ustava) i pravo na pravično suđenje (član 6. EKLjP), koja imaju sledeći sadržaj:

Član 31. Ustava [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

“1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda”.

Član 6. EKLjP [Pravo na pravično suđenje]

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim

sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

2. Svako ko je optužen za krivično delo smatraće se nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona.

[...]

36. Sud utvrđuje da su argumenti podnosioca zahteva u vezi sa povredom prava na pravično i nepristrasno suđenje sadržani u njegovim tvrdnjama u vezi sa donošenjem kontradiktornih odluka u sudovima različitih sudskih stepena, naglašavajući da su takve odluke povredile garancije iz člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP koje se odnose na pravo na obrazloženu i neproizvoljnu sudsku odluku.
37. Prilikom razmatranja tvrdnji o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje, Sud ocenjuje da li je sudski postupak u celosti bilo pravičan i nepristrasan, kao što je to i propisano u članu 31. Ustava (vidi *inter alia*: *mutatis mutandis, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 16. decembra 1992. godine, str. 34, serija A. br. 247, i *B. Vidal protiv Belgije*, 22. april 1992. godine, str. 33, serija A. br. 235).
38. Sud utvrđuje da je, kao što je navedeno u stavovima 5 - 17 izveštaja, u vremenskom periodu od 2002. godine do 2016. godine pred Okružnim privrednim sudom i Vrhovnim sudom sprovedeno niz sudskih postupaka i donete odluke sa različitim krajem kojima se podnosiocu zahteva usvojila tužba, a zatim se u žalbenom postupku stvar vratila na ponovno suđenje u prvom stepenu odlučivanja.
39. Konačno, pravna stvar u pogledu parničnog postupka je dobila svoje pravno rešenje presudom E. Rev. br. 29/2016 Vrhovnog suda od 27. decembra 2016. godine u kojoj je Vrhovni sud, između ostalog, obrazložio deo koji se odnosi na prvog tuženog i u vezi sa činjenicom da li podnosilac zahteva ima pravo na traženu novčanu naknadu: *"Za dodatne radove nije zaključen aneks ugovora a niti sporazum kojim bi ugovorne strane utvrdile prava i obaveze koji bi se smatrao da ima svojstvo ponude za obavljanje dodatnih radova. Dodatni radovi bez sporazuma sa naručiocem radova nemaju pravni osnov za naknadu."*
40. Vrhovni sud je u nastavku istakao da se *"na osnovu odredbe iz člana 630 stav 2 ZOO, kod ugovora o građenju zahteva pismeni oblik ugovora i jedan takav oblik se zahteva i za izmene – anekse ugovora, i kasnije izmene bez određenog oblika nemaju važeći pravni efekat."*
41. Što se tiče tužbe u vezi sa drugim tuženim MCK, Vrhovni sud je u obrazloženju presude revizije naglasio: *"Drugi tuženi Međunarodni crveni krst u konkretnom slučaju nema legitimaciju, pošto u ovoj pravnoj stvari drugi tuženi nije bio u materijalno pravnom odnosu sa tužiocem, pošto isti nisu bili*

u ugovornim odnosima, a ovo se potvrđuje i ugovorom koji je zaključen između tužioca i prvog tuženog koji su navedeni kao ugovorne strane, dok je drugi tuženi bio donator obavljenih radova i nije postojala nikakva obaveza iz ugovora o izgradnji što se može i videti iz sadržaja dotičnog ugovora.”

42. S tim u vezi, Sud podseća da nema dužnost prema Ustavu da postupa kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka koje se donose od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna prava procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28. Vidi takođe slučaj br. KI70/11, podnosilac zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).
43. Sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na takav način da su postupci, gledano u celosti, sprovedeni tako da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi: *inter alia*, *Edwards protiv Ujedinjenog kraljevstva*, br. 13071/87, Evropska komisija za ljudska prava od 10. jula 1991. godine).
44. Pored toga, Sud smatra da je presuda Rev. br. 29/2016 Vrhovnog suda, kao i presude nižestepenih sudova, pružila opširan i potpun opis činjenica i dala brojne razloge za svoje zakonske nalaze u odgovoru na tvrdnje pokrenute od strane podnosioca zahteva. Dakle, Sud smatra da su postupci sprovedeni u vezi sa slučajem pred redovnim sudovima bili pravični i dovoljno obrazloženi (vidi: *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).
45. Sud primećuje da je podnosilac zahteva imao brojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj pred Privrednim sudom, Apelacionim sudom i Vrhovnim sudom, koristeći sredstva za žalbu aktivno je učestovao u svim fazama sudskog postupka; stoga, postupak u celosti ne može da se oceni kao proizvoljan ili nepravičan.
46. Sud, zasnivajući se na svojoj sudskoj praksi, podseća da je u identičnim okolnostima u slučaju KI53/14, koji je isto tako imao kao predmetnu stvar postupak za novčanu naknadu za dodatne radove, proglasio zahtev neprihvatljivim; stoga, u ovom slučaju ne nalazi razloge da izbegne svoju sudsku praksu (vidi: slučaj KI53/14, podnosilac zahteva: *NTP 'Llabjani'* od 7. jula 2014. godine Ustavnog suda).
47. Pored toga, Sud ocenjuje da njegov slučaj KI72/14 potenciran od strane podnosioca zahteva ne može da bude primenjiv i u ovom slučaju. U takvom slučaju, Ustavni sud je utvrdio povredu prava podnosioca zahteva, jer Vrhovni sud nije pružio jasne i potpune odgovore *vis-à-vis* na ključne imovinske podneske podnosioca zahteva. To je s druge dovelo do povrede prava podnosioca zahteva da se sasluša i njegovog prava na obrazloženu odluku koja proizlaze iz garancija člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.
48. Sud primećuje da se ovaj zahtev odnosi na naknadu novčanog zahteva, koji kao takav nije dodeljen ili potvrđen odlukama redovnih sudova.

49. Kao rezime, Sud zaključuje da što se tiče prvog dela, zahtev na ustavnim osnovama nije *prima facie* obrazložen i činjenice iznete u zahtevu od strane podnosioca ni na jedan način ne opravdavaju tvrdnju o povredi ustavnog prava; stoga, u skladu sa pravilom 36 (2) a) i b) zahtev treba da se proglasi neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

b) Što se tiče izvršnog postupka

50. Podnosilac zahteva tvrdi da je presuda Ac. br. 14/2013 Apelacionog suda od 1. marta 2016. godine, bila pravosnažna i izvršna; stoga, u izvršnom postupku privatni izvršitelj E.M. je dozvolio njeno izvršenje i Osnovni sud u Prištini je isto tako rešenjem PPP. br. 454/16 odbio prigovor tuženog MCK-a.
51. Sud primećuje da je nakon rešenja Osnovnog suda, MCK uložio žalbu pred Apelacionim sudom i taj postupak još uvek nije okončan.
52. U okolnostima kada nema konačne odluke u izvršnom postupku, zahtev podnosioca za ovaj deo je preuranjen i shodno tome, neprihvatljiv (vidi: *inter alia*, slučaj Suda KI151/13, podnosilac zahteva: *Sitkije Morina* od 23. decembra 2013. godine).

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. Zakona i pravilima 29 i 36 Poslovnika o radu, na sednici održanoj 18. oktobra 2017. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI OVU odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi